NORAKSTS
Lieta Nr.A42466407
AA43-0500-10/7

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 5.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Ļ.Kušnire,
tiesneses Dz.Amerika un L.Slica,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Atlas" pārstāvēm *A.K.* un *I.M.* un Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvim *M.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Atlas" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2007.gada 15.marta lēmuma Nr.19/13476 atcelšanu, sakarā ar Valsts ieņēmumu dienesta apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 21.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Rīgas muitas reģionālās iestādes direktora 2006.gada 27.oktobra lēmumu Nr.3.4.1/13392 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Atlas" (turpmāk – SIA „Atlas") papildu nomaksai budžetā noteikts muitas parāds Ls 10 917,26 apmērā, tajā skaitā, ievedmuitas nodoklis Ls 4 535,33, soda nauda Ls 4 535,33, pievienotās vērtības nodoklis (turpmāk – PVN) Ls 923,30 un soda nauda Ls 923,30.

Ar VID ģenerāldirektora lēmumu Nr.19/13476 (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[1.1] SIA „Atlas" deklarēja SIA „Mega DVD" brīvam apgrozījumam Eiropas Savienības (turpmāk – ES) teritorijā ievestās preces laika posmā no 2004.gada 1.maija līdz 2004.gada 30.aprīlim (*acīmredzot domāts 2005.gada 30.aprīlis*), pamatojoties uz 2001.gada 11.oktobra beztermiņa līgumu Nr.137m/01 (ar pielikumiem Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4) (turpmāk – Līgums Nr.137m/01).

[1.2] SIA „Mega DVD", no Vācijas uzņēmuma „Daewoo Electronics Europe" importējot, un SIA „Atlas", noformējot Latvijas Republikas muitas

iestādē 17 muitas deklarācijas COM 4, deklarēja brīvam apgrozījumam ES teritorijā elektrotehniskās preces, kuru KN kodi ir: 84181099; 85281210; 85281258.

Muitas auditā konstatēts, ka Lietuvas muitas amatpersonas deklarētajām precēm izsniegušas preferenciālos preču izcelsmes sertifikātus EUR l kā Kopienas statusu apliecinošu dokumentu. Pamatojoties uz minētajiem EUR l sertifikātiem, precēm tika piemērota 0 % ievedmuitas likme. Ņemot vērā, ka kopš 2004.gada 1.maija ir denonsēti visi Brīvās tirdzniecības līgumi, kurus Latvija bija noslēgusi ar citām valstīm, minēto preferenciālo preču izcelsmes sertifikātu EUR l izsniegšanai nebija likumīga pamata.

Saskaņā ar Padomes 1992.gada 12.oktobra Regulas (EEK) Nr.2913/92 „Par Kopienas Muitas kodeksa izveidi" (turpmāk – Regula Nr.2913/92) 20.pantu, Komisijas 2003.gada 11.septembra Regulas (EK) Nr.1789/2003 „Par grozījumiem Padomes Regulas (EEK) Nr.2658/87 „Par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu"" (turpmāk – Regula Nr.1789/2003) 1. un 2.pantu, Regulas Nr.1810/2004 1. un 2.pantu, minētajām precēm ir jāpiemēro trešo valstu ievedmuitas nodokļa tarifa likmes, t.i., 84181091 - 1,9%; 85281252 - 14%; 85281254 - 14%; 85281258 - 14%; 85281220 - 14%; 84181099 - 1,9%. Pamatojoties uz minēto, 17 muitas deklarācijās COM4 tika veikta ievedmuitas nodokļa un PVN korekcija.

[1.3] Vēl muitas auditā konstatēts, ka SIA „Atlas". noformējot auditējamā periodā muitas deklarācijas IM4, pretēji Regulas Nr.2913/92 33.panta 1.punkta „a" apakšpunktā noteiktajam, izmaksas par preču pārvadāšanu pēc to nogādāšanas Kopienas muitas teritorijas ievešanas vietā līdz preču saņēmējam Latvijas Republikā iekļāvusi preču muitas vērtībā. Pamatojoties uz minēto, 7 muitas deklarācijās IM4 tika veikta ar PVN 18% apliekamās bāzes korekcija un PVN pārrēķins.

[1.4] Tā kā SIA „Atlas" preces deklarēja savā vārdā, bet otras personas uzdevumā, pamatojoties uz atļauju vietējai muitošanai un ar SIA „Mega DVD" noslēgto līgumu, SIA „Atlas" saskaņā ar Regulas Nr.2913/92 4.panta 9. un 10.punktu, 201.panta 3.punktu ir atbildīga par muitas parādu, kas radies attiecīgo muitas deklarāciju pieņemšanas brīdī, izlaižot brīvam apgrozījumam ar ievedmuitas nodokļiem apliekamās preces.

[1.5] Muitas parāds un soda nauda SIA „Atlas" aprēķināti, pamatojoties uz Regulas Nr.2913/92 4.panta 14.punktu, 13.pantu, 20.pantu, 27.pantu, 78.panta 2. un 3.punktu, 29.panta 1.punktu, 3.punkta „a" apakšpunktu, 32.panta 1.punkta „e" apakšpunktu, 2.punktu, 33.panta 1.punkta „a" apakšpunktu, 222.pantu, 214.pantu, 221.panta 1.punktu, Regulas Nr.2454/93, kas nosaka izpildes kārtību Padomes 1992.gada 12.oktobra regulas (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (turpmāk – Regula Nr.2454/93) 47.pantu, Regulas Nr.1531/2002, ar ko uzliek galīgo antidempinga maksājumu Ķīnas Tautas Republikas, Korejas Republikas, Malaizijas un Taizemes krāsu televīzijas uztvērēju importam un izbeidz

procedūru par krāsu televīzijas uztvērēju importu no Singapūras (turpmāk – regula Nr.1531/2002) 1.panta l., 2.punktu, 2.panta 1. un 6.punktu, Regulas Nr.1789/2003 l. un 2.pantu, Regulas Nr.1810/2004 „Par grozījumiem Padomes Regulas (EEK) Nr.2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu" 1.pantu, 2.pantu, likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 13.panta trešo daļu, Muitas likuma 4.panta otro daļu, likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 2.panta otrās daļas 3.punktu, piekto daļu, astoto daļu, 35.panta pirmo un otro daļu, likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.panta pirmo daļu.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts SIA „Atlas" (turpmāk – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Atbildot uz SIA „Atlas" sūdzību, nav ievērots sūdzības izskatīšanas termiņš, pārkāpjot likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 22.panta otro daļu un likuma „Par nodokļiem un nodevām" 37.panta sesto daļu. VID ģenerāldirektors ir nokavējis sūdzības izskatīšanas termiņu par 96 kalendārajām dienām.

[2.2] Pieteicējai nav paziņots par muitas deklarāciju IM4 un VAD COM4 muitas parāda un citu muitas iestāžu administrējamo nodokļu parāda aprēķināšanas, maksāšanas un uzskaites audita sākšanu 2006.gada l.septembrī. Pieteicējai tas kļuva zināms tikai 2006.gada 15.septembrī, kad SIA „Atlas" saņēma no VID Rīgas muitas reģionālās iestādes pieprasījumu Nr.3.4.1./11459. Pirms Sākotnējā lēmuma pieņemšanas netika uzklausīts pieteicējas viedoklis par muitas auditā konstatēto, tādējādi netika nodrošināta pienācīga iespēja izteikt savu viedokli jebkurā procesa stadijā, pārkāpjot Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 14.[1]pantu un 61.pantu, jo netika ievērots procesuālā taisnīguma princips un tika ierobežotas pieteicējas tiesības izteikt savu viedokli.

[2.3] Lēmumā nav norādīti apsvērumi, kādēļ SIA „Atlas" sūdzībā par Sākotnējo lēmumu minētie argumenti nav izvērtēti un ņemti vērā. Saskaņā ar Eiropas pamattiesību hartas 41.punkta 2.punktu un APL 67.panta otrās daļas 5.punktu, kā viena no administratīvā akta sastāvdaļām ir faktu konstatējums un to atspoguļojums, lai nodrošinātu objektīvās izmeklēšanas principa ievērošanu. Izdodot administratīvo aktu, iestādei ir jāpaskaidro, kāpēc viņai šie fakti neliekas svarīgi. It īpaši šādiem paskaidrojumiem jābūt nelabvēlīgā administratīvajā aktā.

[2.4] Saskaņā ar Muitas kodeksa komisijas 2004.gada 4.februāra Informatīvā dokumenta TAXUD/763/2003 FINAL-EN III daļas 1.punkta „a" apakšpunktu „preferenciālas izcelsmes pierādījumus, kas izsniegti pirms pievienošanās, paplašinātajā Savienībā pēc pievienošanās jāakceptē kā statusa pierādījumu, ja preces pievienošanās datumā ievestas muitas noliktavā. Ja preferenciālas izcelsmes pierādījumi attiecībā uz iepriekš minētajām precēm

tiek iesniegti muitas iestādes pēc pievienošanās, preces tiek atbrīvotas no muitas nodokļa un citiem muitas pasākumiem, kad tās tiek izlaistas brīvam apgrozījumam". Rezultāts nav preferenciālas likmes vai nodokļa piemērošana, bet tas, ka, pamatojoties uz Savienības statusu, muitas nodokļi netiek piemēroti.

[2.5] Uz 2004.gada 1.maiju SIA „Mega DVD" auditējamās preces ir bijušas Lietuvas muitas noliktavā UAB „ORMINA", t.i., atradās Kopienas teritorijā.

SIA „Mega DVD" importējamām precēm pirms Kopienas paplašināšanas tika izsniegti Kopienas statusa pierādījumi no Vācijas uzņēmuma „Daewoo Electronics Europe Gmbh", proti, izcelsmes sertifikāti EUR 1. Savukārt Lietuvas muita, noformējot tranzītu uz Latviju, ir pagarinājusi augstāk minēto Vācijas uzņēmuma „Daewoo Electronics Europe Gmbh" sertifikātu darbību, jo to numuri ir skaidri norādīti Lietuvas sertifikātu EUR1 l7.ailē.

EUR l sertifikāti kā Kopienas statusa pierādījumi attiecībā uz SIA „Mega DVD" auditējamām precēm, tika iesniegti Latvijas muitas iestādēs pēc Kopienas paplašināšanas.

SIA „Mega DVD" auditējamās preces izskatāmajā gadījumā tiek atbrīvotas no muitas nodokļa un citiem muitas pasākumiem, kad tās tiek izlaistas brīvam apgrozījumam. EUR l sertifikāti pēc Kopienas paplašināšanas izskatāmajā gadījumā ir jāakceptē kā Kopienas statusa pierādījums, nevis kā izcelsmes pierādījums. Noformējot SIA „Mega DVD" importējamās preces, tika piemērota nevis preferenciālā likme, bet netika piemēroti muitas nodokļi pamatojoties uz Kopienas statusu.

Ņemot vērā augstāk minēto, 17 VAD COM4 ievedmuitas nodokļa un PVN korekcija un uzrēķins veikts nepamatoti.

[2.6] Sākotnējā lēmumā konstatētais, ka noformējot VAD IM4, pieteicēja darbojās kā netiešais pārstāvis, ir pretrunā ar citu secinājumu. Proti, SIA „Atlas" saskaņā ar Regulas Nr.2913/92 201.panta trešo daļu ir uzskatāma par parādnieku muitas parāda rašanās gadījumā. Regulas Nr.2913/92 201.panta trešā daļa nosaka, ka netiešās pārstāvības gadījumā parādnieks ir arī persona, kuras uzdevumā ir aizpildīta muitas deklarācija. Tātad Sākotnējā lēmumā sagrozīta Regulas Nr.2913/92 201.panta trešās daļas jēga, nepamatoti nepiemērojot attiecīgajā gadījumā atbildību pret SIA „Mega DVD".

Saskaņā ar Regulas Nr.2913/92 201.panta trešo daļu iestādei ir jāvērtē, vai muitas deklarācija ir sastādīta, pamatojoties uz informāciju, kas veicinājusi pilnīgu/daļēju likumā noteikto muitas nodokļu nesamaksāšanu, vai ir personas, kuras sniegušas deklarācijas sastādīšanai vajadzīgo informāciju un zinājušas (vai kuram būtu bijis jāzina), ka šāda informācija ir nepatiesa. Ja minētās personas ir, tad tās ir uzskatāmas par parādniekiem. Sākotnējā lēmumā vispār nav analizēti faktiskie lietas apstākļi Regulas Nr.2913/92 201.panta trešās daļas kontekstā.

[2.7] Lēmumā ir kļūdaini secināts, ka pieteicēja ir atbildīga par PVN parādu, kas ir izveidojies, noformējot SIA ,,Mega DVD" ievestās preces, jo nav ņemts vērā, ka: a) pieteicēja neveic norēķinus par SIA ,,Mega DVD" preču ekspedīcijas, ekspertīzes, šķirošanas, transporta u.tml. pakalpojumiem; b) faktiskos norēķinus par SIA ,,Mega DVD" preču ekspedīciju, ekspertīzi, šķirošanu, pārvadāšanu u.tml., pakalpojumiem veic SIA ,,Mega DVD"; c) pieteicējai nav piekļuves SIA ,,Mega DVD" grāmatvedības dokumentiem, tādējādi nav iespējas pārbaudīt, vai SIA ,,Mega DVD" ir jāmaksā par importēto preču ekspedīciju, ekspertīzi, šķirošanu, pārvadāšanu u.tml. pakalpojumiem; d) ja SIA ,,Mega DVD" faktiskie norēķini nesakrīt ar preču pavaddokumentos norādīto informāciju, tas liecina par to, ka SIA ,,Mega DVD", sniedzot muitas brokerim SIA ,,Atlas" VAD IM4 un VAD COM4 sastādīšanai nepieciešamo informāciju, ir zinājusi, ka šāda informācija ir nepilna vai nepatiesa, tādējādi veicinājusi normatīvajos aktos noteikto muitas nodokļu nesamaksāšanu.

Regulas Nr.2913/92 201.panta trešās daļas kontekstā secināms, ka parādnieks izskatāmajā gadījumā ir SIA ,,Mega DVD", nevis pieteicēja.

[2.8] Pieteicēja, noformējot auditējamās deklarācijas, darbojās tiešās pārstāvības robežās, par ko liecina Līguma Nr.l37m/01 pielikuma Nr.4 1.6.punkts.

[2.9] Pieņemot Lēmumu, bija jāpiemēro Civillikuma 1515.pants. Tādējādi Lēmums ir jāadresē SIA ,,Mega DVD", kas ir deklarētājs izskatāmajā gadījumā.

[2.10] Laika posmā no 2004.gada 1.maija līdz 2006.gada 30.martam pēc VAD 14.ailes „Deklarētājs/Pārstāvis" aizpildīšanas nevarēja noteikt deklarētāju, jo nevarēja nodalīt tiešās vai netiešās pārstāvības gadījumu. Minētajā laika periodā elektroniskās deklarēšanas sistēmā ASYCUDA++ tehniski nebija iespējams atspoguļot muitas brokera tiešo vai netiešo pārstāvību saskaņā Regulas Nr.2913/92 5.pantu. Nepilnības sistēmā ASYCUDA tika novērstas tikai 2006.gada 30.martā. Līdz šim brīdim pārstāvības identifikācijai un deklarētajā noteikšanai bija jāizmanto līgums starp brokeri un klientu, vai pilnvara. Vienīgais veids, kā paziņot par savu darbošanos citas personas vārdā un uzdevumā līdz 2006.gada 30.martam - norādīt VAD IM4 44.ailē „Papildu informācija/Iesniegtie dokumenti/Pilnvaras un atļaujas" līgumu starp SIA ,,Atlas" un tā klientu SIA ,,Mega DVD", kurā skaidri ir norādīts, ka SIA ,,Atlas", sniedzot muitas brokera pakalpojumus, darbojas SIA ,,Mega DVD" vārdā. Līdz ar to auditējamā periodā VAD 14.ailes aizpildīšana nevar liecināt par pieteicējas atbildību par auditējamajos VAD sniegtajām ziņām.

[2.11] VID, interpretējot ES normatīvos aktus, ierobežo muitas brokera tiesības noformēt klientu kravas izmantojot brokerim piešķirto atļauju vietējai muitošanai. Saskaņā ar Regulas Nr.2454/93 253.panta trešo daļu, vietējā muitošana ļauj personai nodot preces konkrētai muitas procedūrai attiecīgās

personas telpās vai muitas iestāžu apstiprinātās vietās, t.i., pēc būtības vietējā muitošana paredzēta muitas formalitāšu kārtošanas vienkāršošanas nolūkos. No Regulas Nr.2454/93 263.- 266.pantiem neizriet, ka vietējās muitošanas gadījumā nevar piemērot tiešo pārstāvību.

Šobrīd spēkā esošie normatīvie akti nesniedz pietiekami nepārprotamus nosacījumus attiecībā uz tiešās pārstāvības pilnvaras izmantošanu gadījumos, ja muitas brokera pakalpojumus sniedz uzņēmums, kurš darbojas vietējās muitošanas režīmā. Tādējādi spēkā esošie normatīvie akti nesatur tiešu norādi uz to, kāda pārstāvība būtu izmantojama vai aizliedzama vietējā muitošanā. Līdz šim nevienā ES, kā arī iekšējā Latvijas Republikas normatīvajā aktā netika liegts muitas brokerim sniegt tiešās pārstāvības pakalpojumus vietējās muitošanas režīmā.

[2.12] Secinājums, ka darbība vietējās muitošanas režīmā atceļ SIA ,,Atlas" kā muitas brokera tiesības tieši pārstāvēt savu klientu SIA ,,Mega DVD" ir pretrunā ar Muitas kodeksa komitejas skaidrojumiem, kas liecina par to, ka: 1) nav pamata uzskatīt, ka pārstāvības tiesības tiek izmantotas, tikai piemērojot parasto procedūru; 2) muitas brokeris var uzņemties tiešu vai netiešu pārstāvību arī vienkāršotās procedūras piemērošanas gadījumā.

Kā liecina Ekonomikas ministrijas SOLVIT centra 2006.gada 27.oktobra atzinums Nr.6100 01-1086, Latvijā ir konstatēta neatbilstība starp augstāk minētajiem Muitas kodeksa komitejas skaidrojumiem un Regulas Nr.2454/93 263.-266.pantu piemērošanu Finanšu ministrijā un VID pilnvarotajās iestādēs. Ekonomikas ministrijas SOLVIT centrs secina, ka muitas brokeris var veikt vietējo muitošanu arī tiešajā pārstāvībā.

[3] VID paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un uzskata to par noraidāmu, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 21.aprīļa spriedumu pieteikums apmierināts un Lēmums atcelts ar tā pieņemšanas dienu. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[4.1] Lietā konstatēti turpmāk norādītie faktiskie apstākļi.

2001.gada 11.oktobrī starp SIA ,,Mega DVD" un SIA ,,Atlas" noslēgts beztermiņa Līgums Nr.l37m/01 (ar pielikumiem Nr.1, Nr.2, Nr.3, Nr.4).

No 2002.gada 25.jūlija Pielikuma Nr.4 Līgumam Nr.l37m/01 1.6.punkta izriet, ka SIA ,,Mega DVD" pilnvaro SIA ,,Atlas" SIA ,,Mega DVD" vārdā veikt Muitas likumā paredzētās muitošanas darbības.

2003.gada 21.jūlijā SIA ,,Atlas" izsniegta VID Rīgas muitas reģionālās iestādes atļauja vietējai muitošanai Nr.VM-009.

Laika posmā no 2004.gada 1.maija līdz 2005.gada 30.aprīlim SIA ,,Atlas" deklarēja SIA ,,Mega DVD" brīvam apgrozījumam Eiropas Savienības teritorijā ievestās preces, noformējot šādas muitas deklarācijas (VAD):

1) 2004.gada 17.jūnijā muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C406174;

2) 2004.gada 18.jūnijā muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C406243;

3) 2004.gada 27.augustā muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C412032;

4) 2004.gada 13.septembrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C413423;

5) 2004.gada 21.septmbrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C414180;

6) 2004.gada 22.septmbrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru IM4, noformējot VAD Nr.C414297;

7) 2004.gada 5.oktobra muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C415465;

8) 2004.gada 5.oktobrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C415530;

9) 2004.gada 27.oktobrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C417600;

10) 2004.gada 12.novemrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C419154;

11) 2004.gada 29.novemrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C420553;

12) 2004.gada 2.decembrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C420979 saskaņā ar rēķinu CMR LV-07/16-16/07/2004;

13) 2004.gada 2.decembrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C421035;

14) 2004.gada 13.decembrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C422040;

15) 2004.gada 22.decembrī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C423009;

16) 2005.gada 10.janvārī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru IM4, noformējot VAD Nr.C600397;

17) 2005.gada 14.janvārī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru IM4, noformējot VAD Nr.C600812;

18) 2005.gada 19.janvārī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C601148;

19) 2005.gada 16.februārī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C603396;

20) 2005.gada 15.aprīlī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru IM4, noformējot VAD Nr.C608705;

21) 2005.gada 28.aprīlī muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru IM4, noformējot VAD Nr.C610046;

22) 2005.gada 4.martā muitas kontroles punktā 0229 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru COM4, noformējot VAD Nr.C604882;

23) 2005.gada 11.maijā muitas kontroles punktā 0210 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru IM4, noformējot VAD Nr.C400406;

24) 2005.gada 11.jūlijā muitas kontroles punktā 0210 SIA „Atlas" pieteica muitas procedūru IM4, noformējot VAD Nr.C403680.

Minēto deklarāciju 8.ailē „Saņēmējs" norādīta SIA „Mega DVD", 9.ailē „Atbildīgais par finansu jautājumiem", 14.ailē „Deklarētājs/pārstāvis" - SIA „Atlas", 54.ailē „Deklarētāja/pārstāvja paraksts" ir norādīta SIA „Atlas". Deklarāciju noformēšanas brīdī Latvijas Republikas muitas iestādē SIA „Atlas" ir uzrādījusi preču preferenciālās izcelsmi apliecinošus sertifikātus EUR.l.

2004.gada 22.jūnijā SIA „Atlas" izsniegta VID Rīgas muitas reģionālās iestādes atļauja vietējai muitošanai Nr.VM-009.

2004.gada 5.oktobrī SIA „Atlas" izsniegta VID Rīgas muitas reģionālās iestādes atļauja vienkāršotai deklarēšanai Nr.3.1.2/14623.

Laika posmā no 2006.gada 1.septembra līdz 13.oktobrim VID Rīgas muitas reģionālā iestāde veica muitas parāda un citu muitas iestāžu administrējamo nodokļu parāda aprēķināšanas, maksāšanas un uzskaites auditu par laika periodu no 2004.gada 1.maija līdz 2005.gada 30.aprīlim saistībā ar piegādātājiem „Daewoo Electronics CO", „Daewoo Electronics Europe Gmbh" un „Vestei Dis Ticaret A.S."

[4.2] SIA „Atlas", noformējot spriedumā minētos VAD, ir darbojusies, pamatojoties uz Līgumu Nr.137m/01 un tā pielikumiem. Tātad starp pieteicēju un SIA „Mega DVD" ir nodibinātas pārstāvniecības attiecības, kuru forma ir atkarīga no minētā līguma satura, kā arī no pieteicējas faktiskajām darbībām, realizējot pārstāvniecību. Regulas Nr.2913/91 5.pants pieļauj divas pārstāvniecības formas – tiešo un netiešo. Izvērtējot Līgumu Nr.137m/01 un tā 4.pielikumu, pieteicējas faktiskās darbības, muitojot preces, un Asycuda++ tehniskās iespējas, noformējot muitas deklarācijas, secināts, ka pieteicēja pārstāvēja SIA „Mega DVD" kā tiešais pārstāvis, tāpēc par attiecīgo preču deklarētāju Regulas 2913/91 izpratnē ir uzskatāma nevis pieteicēja, bet SIA „Mega DVD", kura saskaņā ar Regulas 2913/91 201.pantu ir atbildīga par muitas un PVN parādu. Ņemot vērā minēto, nodokļu parāds pieteicējai aprēķināts nepamatoti.

[4.7] Pārējos pieteicējas un VID argumentus nav nepieciešams analizēt, jo tie pēc būtības nevar mainīt tiesas secinājumus par to, ka Lēmums neatbilst materiālo tiesību normām, līdz ar to tiesa šos argumentus detalizēti neanalizē.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 21.aprīļa spriedumu VID iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] SIA „Mega DVD" brīvam apgrozījumam ES teritorijā ievestās preces laika posmā no 2004.gada 1.maija līdz 2004.gada 30.aprīlim

(acīmredzami domāts 2005.gads) deklarēja pieteicēja, pamatojoties uz Līgumu Nr.137m/01, kurā norādīts, ka pieteicēja SIA „Mega DVD" vārdā pilnvarota veikt muitas procedūras un nomaksāt noteiktos muitas maksājumus, kā arī saskaņā ar vienotā administratīvā dokumenta 9.ailē norādīto, kā atbildīgajai par finanšu jautājumiem, pieteicējai ir jāuzņemas atbildība par savlaicīgu nodokļu nomaksu.

[5.2] Ņemot vērā VID 2004.gada 27.aprīļa rīkojumu Nr.658 „Par metodiskajiem norādījumiem par vienotā administratīvā dokumenta aizpildīšanu" 14.punktu un Regulas Nr.2913/92 4.panta 17.punktu, secināts, ka tieši VAD, nevis sabiedrību savstarpēji noslēgtie līgumi apliecina muitas procedūru. Savukārt deklarētājs, proti, pieteicēja, ir atbildīga par deklarācijā sniegto ziņu pareizību, pavaddokumentu autentiskumu, visu saistību ievērošanu attiecībā uz konkrētas muitas procedūras piemērošanu deklarētajām precēm.

Saskaņā ar VID 2004.gada 5.maija rīkojuma Nr.700 „Par vietējo muitošanu" 26.4.apakšpunktu pieteicējai bija pienākums nodrošināt muitas režīmu pieteikšanu un noformēšanu atbilstoši muitas lietu jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem.

Tādējādi pieteicēja (vietējais muitotājs), noformējot VAD IM 4 un VAD COM 4 saskaņā ar Muitas Kodeksa izpildes noteikumu 199.panta pirmo daļu, kā deklarētājs ir uzņēmusies atbildību par deklarācijā sniegto ziņu pareizību un saskaņā ar Muitas Kodeksa 201.panta trešo daļu ir uzskatāma par parādnieku muitas parāda rašanās gadījumā.

[5.3] Vērtējot pieteicējas iesniegto Līgumu Nr.137m/01, secināms, ka minētā līguma 7.1.1.apakšpunktā norādīts, ka pieteicēja ir atbildīga par savlaicīgu un pareizu preču deklarēšanu SIA „Mega DVD" uzdevumā un par noliktavā novietotās preces atbilstību muitas deklarācijai. Tātad no minētā līguma izriet, ka pieteicēja darbojās savā vārdā, bet otras personas uzdevumā, t.i., netiešajā pārstāvībā.

Vērtējot Līguma Nr.137m/013.pielikumu, secināts, ka tas datēts ar datumu, kad pats līgums vēl nebija sastādīts. Savukārt no minētā līguma 2002.gada 25.jūlija pielikuma Nr.4 1.6.apakšpunkta izriet, ka SIA „Mega DVD" pilnvaro pieteicēju veikt, bet pieteicēja apņemas SIA „Mega DVD" vārdā veikt Muitas likumā paredzētās muitošanas darbības, tajā skaitā samaksāt normatīvajos aktos noteiktos muitas un citus maksājumus un piemērot pagaidu uzglabāšanu SIA „Mega DVD" piederošajām precēm.

No minētā gan izriet, ka pieteicēja darbojusies tiešajā pārstāvībā, tomēr saskaņā ar minēto līgumu pieteicēja apņemas samaksāt normatīvajos aktos noteiktos muitas un citus maksājumus.

Līdz ar to no izvērtētā Līgums Nr.137m/01 un tā pielikumiem nav iespējams precīzi konstatēt, vai pieteicēja ir darbojusies tiešajā vai netiešajā pārstāvībā.

Ja pārstāvis saskaņā ar Regulas Nr.2913/92 5.4.apkašpunktu nav skaidri paziņojis par savu rīkošanos otras personas vārdā vai tās uzdevumā vai ir bez attiecīga pilnvarojuma paziņojis, ka rīkojas otras personas vārdā un savā uzdevumā, uzskatāms, ka viņš darbojas savā vārdā.

[5.4] VID Galvenās muitas pārvaldes 2005.gada 7.jūnija vēstulē Nr.16.2.1/15244 norādīts, ka eksportējošā valstī (Lietuvā) tika veikta divu izcelsmes sertifikātu pārbaude, kuras rezultātā tika konstatēts, ka Lietuvas muitas amatpersonas minētos sertifikātus ir apstiprinājušas kā statusu apliecinošus dokumentus, neņemot vērā faktu, ka kopš 2004.gada 1.maija ir denonsēti visi Brīvās tirdzniecības līgumi, kurus Latvija bija noslēgusi ar citām valstīm, līdz ar to preferenciālo preču izcelsmes sertifikātu EUR.1 izsniegšanai nav likumīga pamata.

[5.5] Pieteicēja ir noformējusi IM 4 deklarāciju, kas saskaņā ar Regulas Nr.2454/93, ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Regulai Nr.2913/92 38.pielikuma 1.sadaļu kods „IM" ir deklarācija par Kopienas muitas teritorijā ievesto preču nodošanu jebkurai muitas procedūrai (izņemot tirdzniecību ar EBTA valstīm), deklarācija, ar ko ārpuskopienas preces nodod muitas procedūrai galamērķī sakarā ar divu dalībvalstu savstarpēju tirdzniecību (izņemot tirdzniecību ar EBTA valstīm). Savukārt saskaņā ar minētās regulas pielikuma 2.sadaļu kods „4" ir ievešana patēriņam. Tātad, noformējot deklarācijas IM 4, pieteicēja ir deklarējusi ārpuskopienas preces.

Ja pieteicēja būtu deklarējusi Kopienas preci, tad atbilstoši Regulai Nr.2454/93, būtu piemērojams kods „COM 4". Kods „COM" ir deklarācija attiecībā uz Kopienas precēm, kurām piemēro īpašus pasākumus pārejas laikā pēc jaunu dalībvalstu pievienošanās, deklarācija par priekšmaksas preču ievietošanu muitas noliktavā vai brīvās tirdzniecības zonā, deklarācija par Kopienas preču nodošanu muitas noliktavas procedūrai.

Līdz ar to pieteicēja muitas iestādē nav iesniegusi dokumentus, kas apliecinātu Kopienas preces statusu.

[5.6] Pieteicēja VAD 47.ailē ir norādījusi burtu „R". Saskaņā ar VID 2004.gada 27.aprīļa rīkojumu Nr.658 „Par metodiskajiem norādījumiem par vienotā administratīvā dokumenta aizpildīšanu" pielikumu Nr.10 „Maksājumu kārtības kodi" VAD 47.ailē „Nodokļu aprēķins" deklarētais kods „R" norāda, ka muitas maksājumu segšanai tiks izmantots galvojums. Līdz ar to VAD 9.ailē kā atbildīgo par finanšu jautājumiem varēja norādīt tikai pieteicēju.

[5.7] Regulas Nr.2913/92 222.-227.panti nosaka termiņus, kādos ir jānomaksā muitas parāds.

Pieteicēja laika posmā no 2004.gada 17.jūnija līdz 2005.gada 4.martam turpināja deklarēt SIA „Mega DVD" ievestās preces, kaut gan pieteicējai jau 10 vai 30 dienu laikā bija zināms, ka muitas maksājumi nav nomaksāti.

[6] Pieteicēja paskaidrojumā par VID apelācijas sūdzību norāda, ka pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā norādītajai argumentācijai, bet

attiecībā uz apelācijas sūdzību paskaidro, ka tā ir nepamatota un noraidāma, pamatojot ar turpmāk minēto.

[6.1] Konkrētajā gadījumā ir jānoskaidro, kurš ir atbildīgs par muitas parāda rašanos. Lai noteiktu atbildīgo personu par muitas parāda rašanos noformējot konkrētās muitas procedūras ir jānoskaidro, kuru pārstāvību realizēja pieteicēja, noformējot SIA „Mega DVD" preces.

[6.2] Muitas procedūru apliecina informācija, kuru satur VAD, tai skaitā līgumi ar muitas brokeri un klientu, ja tie ir ierakstīti VAD. VID apelācijas sūdzībā nav ievērots apstāklis, ka VID auditējamās deklarācijas konkrētajā gadījumā tika noformētas laika periodā no 2004.gada 17.jūnija līdz 2005.gada 4.martam – pārejas periodā, kad Latvijas Republikas muitas sistēma vēl nebija adaptēta Eiropas Kopienas prasībām.

Minētajā laika periodā elektroniskā deklarēšanas sistēmā ASYCUDA tehniski nebija iespējams atspoguļot muitas brokera tiešo vai netiešo pārstāvību. Arī auditējamo deklarāciju 14.ailē „Deklarētājs/pārstāvis" norādītā informācija neļāva identificēt tiešas vai netiešas pārstāvības gadījumus. Vienīgā iespēja bija norādīt deklarācijas līgumu starp muitas brokeri un tā klientu, ko pieteicēja arī ir izdarījusi.

[6.3] Līguma Nr.137m/01 pielikumā par brokera pakalpojumiem Nr.4 1.6.apakšpunkts norāda uz to, ka pieteicēja ir deklarētāja un preču saņēmēja – SIA „Mega DVD" tiešais pārstāvis, proti, darbojas SIA „Mega DVD" vārdā un uzdevumā.

[6.4] Apstāklis, ka pieteicēja ir vietējās muitošanas atļaujas turētājs, nepadara pieteicēju par deklarētāju un par atbildīgo par muitas parādu. To apliecina pieteicējas lietai pievienotie rakstveida pierādījumi, proti, Eiropas Komisijas Nodokļu muitas savienības ģenerāldirektora 2007.gada 7.marta skaidrojums Nr.TAXUD/C4/BF/D(2007)13064 un Eiropas Komisijas Nodokļu un muitas savienības ģenerāldirektora 2007.gada 13.septembra skaidrojums Nr.ML/yl/D(2007)13258.

Tādējādi pieteicēja kā tiešais pārstāvis, kas noformē savu klientu preces vietējās muitošanas režīmā, nevar būt deklarētājs un atbildīgs par muitas parādu. Atbildība ir jāpiemēro pret pieteicējas pārstāvamo personu.

[6.5] Nevis Lietuvas muitas amatpersonas ir prettiesiski izsniegušas izcelsmes sertifikātus EUR 1 SIA „Mega DVD" ievestajām auditējamām precēm, bet tieši Latvijas muitas amatpersonas nav ievērojušas visām jaunajām dalībvalstīm saistošos pārejas perioda pasākumus muitai, kas ir noteikti Akta par Latvijas Republikas un citu valstu pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem Līgumos, kas ir ES pamatā (turpmāk – Pievienošanās akts) 4.pielikuma 5.nodaļas 1.paragrāfu, un kas tiek skaidroti Muitas kodeksa komisijas 2004.gada 4.februāra Informatīvā dokumenta TAXUD/763/2003 FINAL-EN III daļas 1.punkta (a) apakšpunktā.

[6.6] Saskaņā ar Muitas kodeksa komisijas 2004.gada 4.februāra Informatīvā dokumenta TAXUD/763/2003 FINAL-EN III daļas 1.punkta (a)

apakšpunktu, kas skaidro Pievienošanās akta 4.pielikuma 5.nodaļas 1.paragrāfā paredzētos pārejas pasākumus muitas jomā un lietā konstatējamiem faktiskajiem apstākļiem, EUR 1 sertifikāti pēc Eiropas Kopienas paplašināšanās izskatāmajā gadījumā ir jāakceptē kā Eiropas Kopienas statusa pierādījums, nevis kā izcelsmes pierādījums. Tātad noformējot SIA „Mega DVD" importējamās preces, nevis tika piemērota preferenciālā likme, bet netika piemēroti muitas nodokļi, pamatojoties uz Eiropas Kopienas statusu.

[6.7] Konstatējot, ka starp 17 deklarācijām ir 16 deklarācijas ar kodu „COM 4", taču viena – 0229/4-406243 – ir ar kodu „IM 4", VID apelācijas sūdzībā ir izdarījis kļūdainu secinājumu par to, ka koda „IM 4" piemērošana deklarācija 0229/4-406243 automātiski apliecina to, ka preces, kas norādītas šajā deklarācijā, ir ārpuskopienas preces.

Konkrētajā gadījumā ir pieļauta kļūda noformēšanā. Koda „IM 4" vietā bijā jānorāda „COM 4". Par to liecina deklarācijas aiļu noformēšana, proti, 0229/4-406243 44.ailē „Papildu informācija/Iesniegtie dokumenti/Pilnvaras un atļaujas" norādītais izcelsmes sertifikāts N864-B0483188 apliecina tieši pretējo, ka muitas iestādē tika iesniegti dokumenti, kas apliecina Eiropas Kopienas preces statusu.

[6.8] Konkrētajā gadījumā tā bija SIA „Mega DVD" vēlēšanās izmantot atliktā maksājuma priekšrocības, kas ļauj samaksāt deklarācijā aprēķinātos nodokļus, nevis pirms deklarācijas noformēšanas, bet noteiktā laika periodā pēc deklarācijas noformēšanas, ko klientam sniedz muitas brokera galvojuma izmantošana.

[6.9] Nepamatota ir VID norāde, kur minēta muitas parāda nomaksas termiņa atlikšana un nenomaksāti muitas maksājumi, jo šim apgalvojumam nav saistības ar izskatāmās lietas faktiskajiem apstākļiem.

[7] Tiesas sēdē VID pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību, atsaucoties uz tajā norādītiem argumentiem.

Pieteicējas pārstāves apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies procesa dalībnieka paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa (turpmāk – apgabaltiesa) atzīst, ka VID apelācijas sūdzība ir nepamatota, bet pieteikums ir apmierināms Apgabaltiesas viedoklis izriet no turpmāk minētiem apsvērumiem.

[9] Izskatāmajā gadījumā parāds aprēķināts un pieteicēja atzīta par parādnieci, pamatojoties uz Regulas Nr.2913/92 201.pantu. Minētais pants noteic:

„Ievedmuitas parāds rodas:

a) laižot brīvā apgrozībā ar ievedmuitas nodokli apliekamas preces, vai
b) nododot šādas preces pagaidu ievešanas procedūrā ar daļēju atbrīvojamu no ievedmuitas nodokļa (pirmā daļa).

Muitas parāds rodas attiecīgās muitas deklarācijas pieņemšanas brīdī (otrā daļa).

Parādnieks ir deklarētājs. Netiešas pārstāvības gadījumā parādnieks ir arī persona, kuras uzdevuma ir aizpildīta muitas deklarācija (trešā daļa).”

Tātad, ja muitas parāds rodas uz šajā tiesību normā paredzētiem pamatiem, parādnieks visos gadījumos bez izņēmuma ir deklarētājs. Netiešas pārstāvības gadījumā parādnieks ir arī persona, kuras uzdevumā ir aizpildīta muitas deklarācija.

Ievērojot minēto, lietā ir noskaidrojams, vai, noformējot [4.1] minētās deklarācijas, pieteicēja ir uzskatāma par deklarētāju Regulas Nr.2913/92 izpratnē. Tāpat lietā ir noskaidrojams, vai, laižot preces brīvā apgrozībā saskaņā ar minētām deklarācijām, ir radies muitas nodokļa un arī PVN parāds.

[10] Regulas Nr.2913/92 1.panta 18.daļa noteic, ka deklarētājs nozīmē personu, kas aizpilda deklarāciju savā vārdā, vai personu, kuras vārdā tiek aizpildīta muitas deklarācija.

Regulas Nr.2913/92 64.panta otrās daļas a) punkts noteic, ja muitas deklarācijas pieņemšana uzliek konkrētus pienākumus konkrētai personai, deklarācija ir jāizpilda šai personai vai tās vārdā.

Tādējādi gadījumā, ja tiek noformēta deklarācija par preču laišanu brīvā apgrozībā, deklarētājs ir tā persona, kura deklarāciju aizpildīja savā vārdā vai persona, kuras vārdā muitas deklarācija ir aizpildīta.

Apgabaltiesa ieskatā minētā persona noskaidrojama, ņemot vērā muitas deklarācijā sniegtās ziņas. Savukārt deklarācijā sniegto ziņu jēga noskaidrojama, ņemot vērā regulējumu par muitas deklarācijas aizpildīšanas kārtību.

Muitas deklarāciju aizpildīšanas kārtību regulē Regulas Nr.2454/93 37.pielikums. Minētās Regulas nosacījumi Latvijas tiesību subjektiem kļuva saistoši ar brīdi, kad Latvija iestājās Eiropas Savienībā, tas ir, ar 2004.gada 1.maiju. Tāpēc pēc šā datuma muitas deklarācijas bija noformējamas saskaņā ar Regulas nosacījumiem.

Attiecībā uz muitas deklarācijā par preču ievešanu 8., 9., 14. un 54.ailē sniedzamo informāciju Regulas Nr.2913/92 37.pielikumā norādīts turpmāk minētais:

„8.Kravas saņēmējs

Ieraksta tās/to personas(-u) vārdu(s), uzvārdu(s) un adresi(-es) vai uzņēmējsabiedrības(-u) nosaukumu(s) un adresi(-es), kam preces jāsaņem. Attiecībā uz kopējām preču sūtījumiem, kas iekļauti vienā faktūrā, dalībvalstis var noteikt , ka šajā ailē jāieraksta vārds „dažādi” un deklarācijai jāpievieno saņēmēju saraksts.

Šās ailes aizpilde dalībvalstīm nav obligāta uz preču ievietošanu muitas noliktavā.

Attiecībā uz identifikācijas numuru dalībvalsts var iekļaut paskaidrojumā papildu prasību norādīt identifikācijas numuru, ko kompetentās iestādes piešķīrušas attiecīgajai personai vai uzņēmējsabiedrībai nodokļu, statistikas vai citām vajadzībā.

„9. Par finanšu norēķiniem atbildīgā persona

Ailes aizpilde dalībvalstīm nav obligāta (atbildīgā persona par darījumā iesaistīto naudas līdzekļu pārskaitīšanu).”

„14. Deklarētājs vai kravas saņēmēja pārstāvis

Ieraksta attiecīgās personas vārdu, uzvārdu un adresi vai uzņēmējsabiedrības nosaukumu un adresi atbilstīgi spēkā esošajiem noteikumiem. Ja deklarētājs un kravas saņēmējs ir viena un tā pati persona, ieraksta "kravas saņēmējs".

Attiecībā uz identifikācijas numuru dalībvalstis var iekļaut paskaidrojumā papildu prasību norādīt identifikācijas numuru, ko kompetentās iestādes piešķīrušas attiecīgajai personai vai uzņēmējsabiedrībai nodokļu, statistikas vai citām vajadzībām.”

„54. Vieta un datums, deklarētāja vai viņa pārstāvja paraksts un vārds

Ievērojot īpašus noteikumus, kas jāpieņem attiecībā uz datorizēto sistēmu izmantošanu, uz galamērķa muitas iestādē atstājamā veidlapas eksemplāra ir jābūt attiecīgās personas pašrocīgam parakstam, aiz kā seko minētās personas vārds un uzvārds. Ja minētā persona ir juridiska persona, parakstītājam aiz sava paraksta un vārda un uzvārda jāpievieno ieņemamais amats.”

Tas nozīmē, ka 14. un 54.ailē norādīto ziņu kopums sniedz tiešu atbildi uz jautājumu par personu, kura ir attiecīgo preču deklarētāja Regulas Nr.2913/92 izpratnē.

[11] Apgabaltiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds, ka izskatāmajā gadījumā visās muitas deklarācijās 8.ailē kā kravas saņēmēja ir norādīta SIA „Mega DVD”, savukārt 14.ailē kā preču deklarētāja norādīta pieteicēja, bet 54.ailē kā deklarētāja pārstāvis ir parakstījies pieteicējas pārstāvis. Ņemot vērā minēto, apgabaltiesas ieskatā izskatāmajā gadījumā VID pamatoti secinājis, ka pieteicēja deklarācijas ir aizpildījusi SIA „Mega DVD” uzdevumā, bet savā vārdā, kas skaidri un nepārprotami izriet no šajās deklarācijās norādītās informācijas.

Ir nepamatoti un noraidāmi pieteicējas iebildumi, ka konkrētajā gadījumā preces tikušas deklarētas SIA „Mega DVD” nevis pieteicējas vārdā.

Pirmkārt, minētais ir klajā pretrunā ar deklarācijās sniegtajām ziņām.

Otrkārt, Regulas 2913/91 5.panta ceturtās daļas pirmais teikums noteic, ka pārstāvim jāpaziņo, ka viņš rīkojas pārstāvētās personas uzdevumā, jānorāda, vai pārstāvība ir tieša vai netieša, un jābūt pilnvarotam par pārstāvi.

Apgabaltiesas ieskatā tas nozīmē, ka personai ir jārīkojas aktīvi, lai pienācīgi informētu muitas iestādi par pārstāvības formu, nevis klusi ciešot formēt deklarācijas, no kurām personai izriet noteikts statuss un pienākumi. Lietā nav faktu, ka pieteicēja, sniedzot muitas deklarācijā ziņas par sevi kā par attiecīgu preču deklarētāju, būtu informējusi muitas iestādi par citu pārstāvības formu nekā tas izriet no deklarācijās sniegtajām ziņām, kā arī informējusi muitas iestādi par tehniska rakstura problēmām norādīt deklarācijā ziņas par īsto deklarētāju.

Treškārt, ir nepamatoti un noraidāmi pieteicējas argumenti, ka pieteicēja deklarācijās ir minēta kā deklarētāja tādēļ, ka Asycuda++ sistēmā tehniski nebija iespējams noformēt deklarāciju atbilstoši tiešās pārstāvības principiem, proti, deklarācijas 14.ailē nebija iespējams norādīt citu personu kā vien to, kas bija minēta 9.ailē.

Ir kļūdains pieteicējas un arī VID uzskats par 9.ailes nozīmi, tas ir, par tajā norādāmo informāciju un tās nozīmi. Kā redzams no Regulas Nr.2454/93 37.pielikuma, minētajai ailei administratīvajā kontekstā vispār nav nekādas nozīmes, jo tajā norāda ziņas par personu, kura ir finansiāli atbildīga par darījumu ar precēm, nevis par publiski tiesiskiem pienākumiem, kas deklarētajam rodas no muitas deklarācijas pieņemšanas fakta. Turklāt saskaņā ar noteikumiem šo aili var vispār neaizpildīt.

Apgabaltiesas ieskatā, lai noformētu deklarāciju saskaņā ar tiešās pārstāvības principiem, nebija nepieciešamas tehniskas izmaiņas Asycuda++ sistēmā, bet bija jāsniedz attiecīgas ziņas deklarācijas 14.ailē, proti, šajā ailē kā deklarētāja bija jānorāda SIA „Mega DVD". Parakstīt deklarāciju SIA „Mega DVD" vārdā deklarācijas 54.ailē tāpat bija tiesīga tā fiziskā persona, kuru, atsaucoties uz SIA „Mega DVD" pilnvarojumu pieteicējai, pilnvaroja pieteicēja.

Ceturtkārt, no lietas materiāliem ir konstatējams, ka noformējot attiecīgās muitas deklarācijas, pieteicēja kā garantiju muitas un citu nodokļu samaksai izmantoja sev izsniegtu galvojumu. Apgabaltiesas ieskatā minētais ir pierādījums tam, ka deklarācijas pieteicējas vārdā tika noformētas nevis tāpēc, ka pastāvēja problēmas 14.ailes aizpildīšanā, bet tāpēc, ka par publisku pienākumu izpildi, piemērojot precēm muitas procedūru laišana brīvā apgrozībā, muitas iestādei juridiski bija atbildīga pieteicēja. Proti, pieteicēja ne tikai juridiski saskaņā ar deklarācijā sniegtajām ziņām, bet arī faktiski ir bijusi attiecīgo preču deklarētāja.

Ņemot vērā minēto, apstāklis, ka divas privātpersonas – pieteicēja un SIA „Mega DVD" privāti bija vienojušās par citu pārstāvības formu, nevis to, kas izriet no muitas deklarācijās sniegtajām ziņām, kurām ir publiski tiesiska nozīme, nav pamats atzīt, ka attiecīgajos gadījumos deklarētāja bija SIA „Mega DVD", nevis pieteicēja.

[12] Saskaņā ar Regulas 2913/92 201.pantu persona ir uzskatāma par parādnieku, ja tā ir attiecīgu preču deklarētāja. Savukārt deklarētāja statuss nav atkarīgs no tā, vai personai ir vai nav izsniegta atļauja vietējai muitošanai. Ievērojot minēto, kā arī [11] norādīto, apgabaltiesa nevērtē pieteicējas un VID argumentus un iebildumus par minētās atļaujas nozīmi, nosakot vai pieteicējai konkrētajā gadījumā ir bijis deklarētājas statuss.

[13] Pamatojoties uz minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja kā preču deklarētāja vispārīgi būtu atbildīga par muitas nodokļa un PVN parādu.

Taču apgabaltiesas ieskatā, izņemot PVN parādu, kas aprēķināts saistībā ar kļūdaini muitas vērtībā ietvertajiem transportēšanas izdevumiem, nodokļu parāds konkrētajā gadījumā nav konstatējams.

Apgabaltiesas viedoklis izriet no turpmāk minētiem apsvērumiem.

[14] Sākotnējā lēmumā ir konstatēts, ka Lietuvas muitas iestādes deklarētājam precēm izsniegušas preferenciālās izcelsmes sertifikātus EUR 1 kā Kopienas statusu apliecinošu dokumentu (*lietas 47.lapa*). Tajā pat laikā minētajā lēmumā atzīts, ka sertifikāti nerada pamatu nepiemērot precēm muitas nodokli. Kā vienīgo iemeslu, kāpēc minētie sertifikāti nav pieļaujami, VID min faktu, ka ar Latvijas iestāšanos ES brīvās tirdzniecības līgumi, kas noteica preferenciālās izcelsmes sertifikātu piemērošanu, tika denonsēti.

Apgabaltiesas ieskatā ar šo iemeslu vēl nepietiek, lai atzītu, ka izskatāmajā gadījumā par precēm bija maksājams muitas nodoklis.

Apgabaltiesas ieskatā vajadzība pēc pārējas perioda regulējuma muitas jomā ir acīmredzama, jo valstis, kas pievienojās ES, preces importēja ne tikai no trešajām valstīm, bet arī no ES dalībvalstīm. Pievienošanās brīdī minētās preces varēja vēl atrasties ceļā vai arī uzglabātas muitas noliktavā. Muitojot pēc pievienošanās preces, kurām saskaņā ar denonsētajiem brīvās tirdzniecības līgumiem muitas nodoklis nebūtu piemērojams, gadījumā, ja minētajām precēm ir pienācīgi pierādīta kopienas izcelsme būtu aplami tās aplikt ar muitas nodokli. Tādā gadījumā veidotos situācija, ka vienā dalībvalstī ar muitas nodokli tiek apliktas otras dalībvalsts preces. Pievienošanās akta noteikumi paredzēja pārējas posma pasākumus, tostarp attiecībā uz preferenciālās izcelsmes sertifikātiem un to nozīmi.

Akta par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem Līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā, IV pielikuma 5.nodaļā cita starpā paredzēts, ka uz jaunajām dalībvalstīm Regula (EEK) Nr.2913/92 un Regula (EEK) Nr. 2454/93 attiecas, ievērojot šādus īpašos noteikumus:

1. Neskarot Regulas (EEK) Nr.2913/92 20.pantu, tādas preces, kuras pievienošanās dienā paplašinātajā Kopienā atrodas pagaidu uzglabāšanā vai

attiecībā uz kurām tiek īstenots kāds no muitas režīmiem vai procedūrām, kas paredzētas minētās regulas 4. pantā, 15.panta b) punktā vai 16.panta b) līdz g) punktā, vai kuras paplašinātājā Kopienā tiek transportētas pēc tam, kad attiecībā uz tām jau veiktas eksporta formalitātes, ir atbrīvotas no muitas nodokļiem un citiem muitas pasākumiem, laižot tās brīvā apgrozībā, ja tiek uzrādīts kāds no turpmāk norādītajiem apliecinājumiem:

a) preferenciālas izcelsmes apliecinājums, kas izdots pirms pievienošanās dienas atbilstīgi kādam no turpmāk uzskaitītajiem Eiropas Līgumiem vai kādam līdzvērtīgam preferenču nolīgumam, kurš noslēgts starp pašām jaunajām dalībvalstīm un kurā - attiecībā uz nenoteiktas izcelsmes izejvielām, ko izmanto tādu ražojumu izgatavošanai, kuriem izdod vai sagatavo izcelsmes apliecinājumu - paredzēts aizliegums kompensēt muitas nodokļus vai atbrīvot no muitas nodokļiem ("nodokļu nekompensēšanas" klauzula);

b) kāds no Kopienas statusa apliecinājumiem, kas minēti Regulas (EEK) Nr. 2454/93 314.panta c) punktā un 315.pantā.

Tātad, kaut arī brīvās tirdzniecības līgumi bija denonsēti, attiecībā uz precēm, kas pievienošanas brīdī vēl tika transportētas, vai bija novietotas muitas noliktavā, pirms pievienošanās saskaņā ar attiecīgajiem brīvās tirdzniecības līgumiem izdotais preferenciālās izcelsmes apliecinājums spēku saglabāja arī pēc 2004.gada 1.maija.

Sertifikāts, ko muitas iestāde izdod, atsaucoties uz citas valsts muitas iestādes izdotu EUR.1 sertifikātu, ir tikai atvasinājums no sākotnējā sertifikāta, tāpēc tas ir spēkā, jā spēkā ir sākotnējais sertifikāts.

Līdz ar to arī pēc pievienošanos izdots EUR.1 sertifikāts ir pamats noteikt precēm Kopienas statusu, pie nosacījuma, ka sertifikāts izdots, atsaucoties uz pirms pievienošanās izsniegtu sertifikātu, un attiecībā uz precēm, kurām pievienošanās brīdī bija piemērota procedūra uzglabāšana muitas noliktavā.

Tādējādi pieteicējas iesniegtie EUR.1 sertifikāti kā pierādījums Kopienas izcelsmei nebūtu pieļaujami tādā gadījumā, ja būtu pierādīts, ka sākotnējie sertifikāti, kas Lietuvas muitas iestādēm bija pamats izdot atvasinātos sertifikātus, bija izdoti pēc pievienošanās.

Izskatāmajā gadījumā VID ne tikai nav pierādījis šādus apstākļus, bet arī Lēmuma pamatojumā uz tiem nav atsaucies.

Apgabaltiesas ieskatā nav pamatots apelācijas sūdzības arguments, ka pierādījumi par sākotnējo EUR.1 sertifikātu izdošanas laiku, lai pierādītu atvasināto sertifikātu likumību, bija jāiesniedz pieteicējai. Atbilstoši vispārīgam principam, ja muitas iestādei rodas šaubas par iesniegtā EUR.1 sertifikāta autentiskumu un izdošanas pamatotību, tad sertifikāta pārbaudi iniciē Latvijas muitas iestāde, vēršoties ar pieprasījumu tās valsts muitas iestādē, kura sertifikātu ir apstiprinājusi. Citiem vārdiem, deklarētājam nav jāpierāda, ka sertifikāts ir autentisks un izsniegts pamatoti, minētais tiek

prezumēts, tādējādi sertifikāts, ja tas nav acīmredzami nederīgs, ir saistošs attiecīgajiem tiesību subjektiem, ja vien no attiecīgās valsts muitas iestādēm nav saņemts apliecinājums tam, ka sertifikāts nav autentisks vai ir izsniegts nepamatoti.

Kā redzams no lietas materiāliem, konkrētajā gadījumā VID ir iniciējies divu sertifikātu pārbaudi Lietuvas muitā, taču lietā nav neviena pierādījuma tam, ka Lietuvas muita būtu apstiprinājusi, ka sertifikāti izsniegti nepamatoti. Ievērojot minēto, VID apgalvojums, ka sertifikāti Lietuvas muitā izdoti nelikumīgi, nebalstās uz objektīviem pierādījumiem un iziet ārpus Latvijas muitas kompetences.

Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka VID arguments par sertifikātu nepieļaujamību saistībā ar brīvās tirdzniecības līgumu denonsēšanu, ir nepietiekams, lai secinātu, ka attiecīgām precēm ir piemērojams muitas nodoklis vispārīgā kārtībā, ka EUR 1 sertifikātu pieļaujamību pārējas periodam noteica Pievienošanās akts, ka VID nav nodrošinājis pierādījumus, kas ir pamats nepieļaut sertifikātus preces statusa apliecināšanai, konstatējams, ka VID nepamatoti aprēķināja pieteicējai muitas nodokli un pakārtoti arī PVN par deklarētām precēm saskaņā ar Sākotnējā lēmuma 1.un 2.pielikumā minētajām muitas deklarācijām. Tāpēc attiecīgajā daļā Lēmums ir nepamatots un ir atceļams.

[15] Lēmums ir nepamatots un atceļams arī daļā, kurā pieteicējai ir aprēķināts PVN kopsummā Ls 106,93, deklarēto preču muitas vērtībā nepamatoti ietverot transportēšanas izmaksas pēc to nogādāšanas Kopienas muitas teritorijas ievešanas vietā līdz preču saņēmējam Latvijas Republikā.

Nosakot pieteicējai šo pienākumu maksāt PVN, VID pēc būtības uzlika deklarētājam pienākumu samaksāt PVN, kas precēm piemērojot muitas procedūru – laišana brīvā apgrozībā, deklarētajam nebūtu jāmaksā.

No Regulas Nr.2913/92 79. un 201.panta deklarētājam izriet atbildība par nodokļiem, kas saskaņā ar likumu ir jāmaksā par konkrēto preču importu (laišanu brīvā apgrozībā). Deklarētājam no likuma neizriet pienākums samaksāt PVN par transporta pakalpojumiem, transportējot preces no Kopienas muitas teritorijas ievešanas vietas līdz preču saņēmējam Latvijas Republikā, arī tādā gadījumā, ja deklarētājs šādas izmaksas nepamatoti ietvēris deklarējamās preces muitas vērtībā.

Turklāt no tā, ka deklarētājs muitas vērtībā nepamatoti ietvēris attiecīgās transporta izmaksas, automātiski neizriet secinājums, ka attiecīgais PVN budžetā netika samaksāts vispār un ka par tā samaksu ir atbildīgs konkrētais tiesību subjekts. Lai secinātu, ka budžetā ir nepilnīgi samaksāts vispārīgā kārtībā maksājamais PVN, ir jāveic PVN audits attiecīgajam nodokļu maksātājam, jo muitas maksājumu samaksas pareizības kontrolē nav iespējams rast atbildi uz jautājumu, vai ir pareizi samaksāti tie nodokļi, kas nav maksājami preces muitojot.

[16] Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka VID nepamatoti pieteicējai Lēmumā nomaksai budžetā papildus noteica muitas nodokli un PVN un ar šiem nodokļiem saistīto soda naudu. Tā kā ar pirmās instances spriedumu pieteikums ir apmierināts un Lēmums ir atcelts, spriedums ir pareizs pēc būtības, lai gan tās secinājums par Lēmuma neatbilstību materiālo tiesību normām, izriet no kļūdainiem apsvērumiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt ražošanas komercfirmas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Atlas" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2007.gada 15.marta lēmuma Nr.19/13476 atcelšanu.

No izdošanas brīža atcelt Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2007.gada 15.marta lēmumu Nr.19/13476.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt ražošanas komercfirmai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Atlas" samaksāto valsts nodevu 20 latu apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	Ļ.Kušnire
Tiesneses	*(paraksts)*	Dz.Amerika
	(paraksts)	L.Slica

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese Ļ.Kušnire
Rīgā, 2010.gada 5.maijā

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese Ļ.Kušnire
Rīgā, 2010.gada 5.maijā